

Vallei van de Serskamspe Beek, Lede en Wetteren

Programma van Maatregelen

Auteur:

W. De Roeck (veldwerkleider, bureauonderzoek)

E. Ghyselbrecht (aardkundige)

Autorisatie:

X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

Het Vlaams Erfgoed Centrum heeft in september – oktober 2019 een nota opgesteld naar de archeologische waarde van de Vallei van de Serskampse Beek (afb. 1 en 2).

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

De nota volgt op een reeds bekrachtigde archeologienota (ID 11675), uitgevoerd door het Vlaams Erfgoed Centrum in mei-juni 2019¹. Deze archeologienota omvat een bureaustudie. De resultaten van deze bureaustudie lieten zien dat nog onvoldoende aantoonbaar was of archeologische waarden binnen het plangebied aan- of afwezig zijn. Om deze reden was archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk.

Uit het bureauonderzoek bleek dat het plangebied zich landschappelijk in een gebied bevindt dat gunstig gelegen is voor het aantreffen van steentijdartefactensites. Dit beeld werd bevestigd door de CAI-kaart, die een melding van een vondstenconcentratie vlak naast het plangebied weergeeft.

Door de mogelijkheid dat dergelijke archeologische resten zich ook binnen het gebied van de geplande werken bevonden, bestond de kans dat artefactensites uit de steentijd verstoord worden. *In situ* behouden van dergelijke sites is binnen de geplande werken op voorhand niet mogelijk. Om deze reden was er vervolgonderzoek voor dergelijke sites noodzakelijk.

Voor sporensites vanaf het Neolithicum is echter gebleken dat de oppervlaktes van de bodemingrepen in de niet verstoorde zones zowel te klein als te versnipperd in het landschap zijn om potentiële archeologische kenniswinst mogelijk te maken. Om deze twee redenen is er geen verder onderzoek nodig naar sporensites vanaf het Neolithicum voorgesteld in de archeologienota.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

In de archeologienota en het bijbehorende Programma van Maatregelen voor het onderhavige plangebied werd aangeraden om de aardkundige samenstelling en de bijbehorende kans op steentijdartefactensites te toetsen door middel van een landschappelijk bodemonderzoek. Dit onderzoek werd uitgevoerd door het Vlaams Erfgoed Centrum in september 2019². De resultaten van het onderzoek zijn gepresenteerd in de nota, waartoe deze Programma van Maatregelen behoort.

Tijdens dit onderzoek werd op het gehele terrein een Ap-C- of Ap-A/C-C-bodemprofiel aangetroffen dat is opgebouwd uit zandleem met onderaan de boring al dan niet lemig zand.

Ter hoogte van boorpunten BP1, BP2b en BP6 t/m BP11 werd een kleiige bijmenging aangetroffen in de boringen.

In boring BP2 is er onder de bouwvoor een vermoedelijk colluviale afzetting aanwezig die een oude ploeglaag heeft afgedekt.

In boringen BP1, BP3, BP4, BP5 en BP8 is een menglaag of tweede bouwvoor aanwezig, in boring BP2b werd een vermoedelijk antropogeen ophogingspakket aangetroffen tussen de bouwvoor en moederbodem.

Ter hoogte van het overgrote deel van het terrein rust de bouwvoor/menglaag (of antropogene laag) op de moederbodem. Hierin zouden restanten van een sporenniveau aanwezig kunnen zijn. Gezien het ontbreken van restanten van bodemhorizonten is de aanwezigheid van een steentijd artefactensite met kennispotentieel onwaarschijnlijk.

Ter hoogte van boring BP2 is er onder het colluviaal pakket een vermoedelijk afgedekte bouwvoor van onbekende ouderdom aanwezig.

¹ W. De Roeck & X. Alma 2019 (<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/11675>)

² W. De Roeck, E. Ghyselbrecht & X. Alma 2019.

Op grond van landschappelijke situering en de vele vermeldingen van archeologische vondsten was er volgens het bureauonderzoek een verwachting zowel steentijdartefactensites als sporensites vanaf het Neolithicum.

Er werd echter gepleit voor vrijgave van het plangebied voor sporensites vanaf het Neolithicum. De beperkte aaneengesloten oppervlakten en hun verspreiding in het landschap zorgen ervoor dat de eventuele archeologische kenniswinst voor die periodes niet groot genoeg wordt geacht om op te wegen tegen de kosten van vervolgonderzoek.

Dit was niet het geval voor archeologische resten uit de steentijd, welke bij zelfs bij een klein oppervlak al voldoende kennispotentieel kunnen bezitten. Zoals in de bekrachtigde archeologienota en bijbehorend Programma van Maatregelen werd beargumenteerd, geldt dit echter enkel voor het oppervlak van de geplande werken tot aan maximaal 1,00 -mv. Het aaneengesloten oppervlak van de werken dat dieper gaat dan 1,00 -mv is dermate gering dat zelfs het onderzoek van een steentijd artefactensite nauwelijks tot nuttige kenniswinst zal leiden.

Echter gezien de bodem ter hoogte van het overgrote deel van het onderzoeksgebied niet goed bewaard is, is de kans op *in situ* bewaarde steentijd artefactensites met kans op kenniswinst zeer klein binnen dit bereik van de geplande werken.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen of slechts een zeer geringe bedreiging voor het bodemarchief. Conform het eerder opgestelde Programma van Maatregelen is vervolgonderzoek niet nodig.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.